

Posúdenie textov predložených Mgr. Jaroslavou Vydrovou, PhD. v rámci habilitačného pokračovania v odbore Systematická filozofia.

Vzťah fenomenológie a antropológie, tak na všeobecnej rovine, ako aj na rovine širokého spektra konkretizácií, patrí v súčasnosti k centrálnym zónam filozofickej reflexie. Mgr. Jaroslava Vydrová, PhD. – ako o tom svedčí jej rozsiahla publikačná činnosť a spolupráca s kolegami v Rakúsku, Maďarsku, Poľsku a Rusku - patrí dnes k najlepším znalkyniam dotyčnej problematiky prinajmenšom v stredoeurópskom meradle. Vo svojich monografiách (*Cesty fenomenológie*, 2010 a *Výraz/Dielo/Telesnosť*, 2009) ako aj celého radu štúdií a úvah sleduje primárne tri okruhy problémov. Prvý sa týka predpokladov a konsekvencií

prirodzeného postoja, druhý problému intersubjektivity a tretí problému telesnosti. Dôležité je, a v tom je osobitosť prístupu habilitantky, že tieto problémy sleduje na interferencii umenia a filozofickej reflexie, pričom filozofickým pozadím jej reflexie je zapojenie sa do dialógu klasickej fenomenológie E. Husserla a filozofickej antropológie ako bola koncipovaná predovšetkým v diele Helmutha Plessnera.

Predložené texty dokazujú, že rozbor tematických a programových prienikov umenia a filozofickej reflexie, ich vzájomných inšpirácií, otvára nielen cestu k jasnejšiemu pochopeniu centrálnych problémov súčasnej filozofie, ale aj k jasnejšiemu pochopeniu umeleckých diel samotných. Predovšetkým monografia p. Jaroslavy Vydrovej, ktorú predložila pod názvom *Výraz/Dielo/Telesnosť*

a s podtitulom *Fenomenologické eseje*, sa v mnohom vymyká doterajším textom, ktoré v slovenskom a českom prostredí boli napísané autorkami a autormi, ktorí sa hlásia k fenomenológii. Texty, ktoré ich autori identifikujú ako fenomenologické, sa obvykle orientujú tromi smermi: najčastejšie sa venujú interpretácii textov E. Husserla a jeho bezprostredných nasledovníkov, alebo sa venujú polemike s inými filozofickými smermi, alebo - a to je podľa nášho názoru najproduktívnejšia orientácia - sa venujú sa analýze konkrétnych fenoménov. Týmto smerom sa uberá uvažovanie autorky vo všetkých jej textoch. Analýza textov E. Husserla a H. Plessnera nie je pre autorku predloženou monografiou samoúčelom, je vždy len pozadím, inšpiráciou, pre rozbor konkrétnych fenoménov. Už samo uvedenie H. Plessnera na našu filozofickú scénu je potrebné považovať za

mimoriadne pozitívny krok. Texty Mgr. Jaroslavy Vydrovej PhD. možno čítať ako interpretáciu niektorých umeleckých iniciatív, prípadne ako interpretáciu širšieho spektra fenoménov, tých fenoménov, ktorých základom je sféra výrazov, pričom to, čo je vyjadrované je niečo, čo by sme mohli nazvať „emocionálnym pochopením sveta“.

Medzi najpodnetnejšie zložky štúdií habilitantky patrí analýza možných vzťahov medzi filozofickými a umeleckými iniciatívami. Pokiaľ ide o vzťah filozofických a umeleckých iniciatív autorka diferencuje, môže ísť o paralely, o analógie, o vzťahy vzájomnej inšpirácie. V centre jej pozornosti sú predovšetkým paralely vo vývoji filozofického (fenomenologického) myslenia a avantgardných umeleckých iniciatív. Zároveň umelecké diela chápe aj ako

možný predmet filozofickej interpretácie. Na mnohých miestach rozbor recepcie umeleckého diel vrhá nové svetlo na niektoré z tradičných fenomenologických analýz. Autorka napr. upozorňuje, že vnímanie umeleckého diela môže slúžiť aj ako podnet k novému ponímaniu fenoménov, k diferencovanejšiemu ponímaniu procesu vnímania. Za osobitne produktívnu považujem jej tézu, podľa ktorej *„Ku skúsenosti patrí nielen to, čo vidím jasne, ale aj to, čo bráni skúsenosti v podobe zaužívaných schém videnia.“* (Výraz ...s. 10). Pojmy polyperspektivity a polysenzorickosti zasa umožňujú priblížiť sa ku komplexnosti procesu vnímania. Autorka upozorňuje, že

Autorka berie Husserlove, predovšetkým však Plessnerove, témy ako inšpiráciou pre rozbor konkrétnych fenoménov (hra, obradnosť, herectvo, únava, voľný čas, šport). Podarilo sa

jej ukázať, že fenomenológia nie je produktívna len pri rozbere teoretických entít, ale aj pri rozbere každodenných fenoménov.

Jaroslava Vydrová predložila v procese habilitácie texty, ktoré sa nepochybne zaraďujú k tomu najlepšiemu, čo v slovenskej a českej filozofii bolo v posledných rokoch napísané. Za mimoriadne pozitívne považujem fakt, že predmetom interpretácie sú predovšetkým umelecké diela.

Navrhujem, aby na základe predložených textov a obhajoby habilitačnej práce bol Mgr. Jaroslava Vydrovej, PhD. udelený vedecko-pedagogický titul docent v odbore Systematická filozofia.

Prof. PhDr. František Novosád, CSc.,

Bratislava

26. 2. 2022